ආර්ථික විද්‍යාව හැඳින්වීම

01. ආර්ථික විද්‍යාව යනු ..
    මිනිසා සමාජය තුළ ආර්ථික වශයෙන 'හැසිරෙන ආකාරය හා එහි දී භාවිත කරන ක්‍රමවේද පළිබඳ හැදෑරීමයි

02. ආර්ථික විද්‍යාව යටතේ සමාජය තුළ මිනිසා ගේ ආර්ථික හැසිරීම් අධ්‍යයනය කරන නිසා එය සමාජීය වද්‍යාවකි.

03. ආර්ථික න්‍යාය හා මූල ධර්ම, විද්‍යාත්මක මූලධර්ම මත ගොඩ නැ!ගි ඇති බැවින් ආර්ථික විද්‍යාව, විද්‍යාවක් ලෙස සැලකේ.

04. ආර්ථික විද්‍යාව අනිකුත් ස්වාභාවික විද්‍යාවන් ගෙන 'වෙනස් වන සාධක 3 ක් දක්වන්න.

- ආර්ථික න්‍යාය මගින 'මිනසුනගේ ආර්ථික හැසිරීම විග්‍රහ කිරීම
- ආර්ථික න්‍යාය පර්යේෂණාගාරයක් තුළ සනාථ කළ නොහැකි වීම
- ආර්ථික න්‍යාය කාලය, ප්‍රදේශය හා ජනවර්ගය යන සාධක මත වෙනස් වීම

05. ආන්තික පිරිවැය හා ආනතික ප්‍රතිලාභ සසඳා බලා තාර්කිකව තීරණ ගැනමී ආර්ථික විද්‍යාත්මකව සිතීම යනුවෙන් අදහස්වේ.

06. තාර්කිකව තීරණ ගැනමීට ආර්ථික විද්‍යාව වැදගත් වන පාර්ශව කිහිපයක් දක්වන්න.

- නිෂ්පාදකයිනට් ශ්‍රී සේවා නියුක්තිකයිනට
- පාරිභෝගිකයිනට් ශ්‍රී සේවා යෝජකයිනට්
- රාජ්‍ය පරිපාලකයිනට් ශ්‍රී ඡන්ද දායකයිනට්

07. සැබෑ ලෝකය තුළ පවතිනනේ 'කුමක් ද? සිදුවන්නෙ 'කුමක් ද? යනන් යථාර්ථවාදී ලෙස විග්‍රහ කිරීම යථානුරූපී ප්‍රකාශනයක් ලෙස සැලකෙයි. විවිධ ආර්ථික න්‍යාය තුළින 'විග්‍රහ කර ඇත්තේ යථානරූපී ප්‍රකාශනයි.

08. සමාජය තුළ පැවතිය යුත්තේ කුමක් ද? සිදුවිය යුත්තේ කුමක් ද? යන්න පුද්ගල බද්ධ ව ප්‍රකාශ කිරීම අභිමතානුරූපී ප්‍රකාශයි. විවිධ ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති මගින් ප්‍රකාශ කර ඇත්තේ අභිමතානුරූපී ප්‍රකාශයි.

09. සැබෑ ලෝකය තුළ පවතින සංසිද්ධියක් පිළිබඳ ව ඉදිරිපත් වන විද්‍යාත්මක විග්‍රහයක් න්‍යායක් ලෙස හැඳින්වෙයි.

Lakshan Fernando

10. වෙනස්වන ආර්ථික සංසිද්ධියක් ආර්ථික විචල්‍යයක් ලෙස හැඳින්වේ.

11. කිසියම් විචල්‍යයක වෙනස්කම් ඇති කිරීමට මූලික වන අනෙක් විචල්‍යය ස්වායත්ත විචල්‍යය ලෙස හඳුන්වයි.

ස්වායත්ත විචල්‍ය අනුව වෙනස් වන විචල්‍ය පරායත්ත විචල්‍ය වේ.

12. ස්වායත්ත විචල්‍යය හා පරායත්ත විචල්‍යය අතර අනුලෝම සම්බනධ්‍යක් පවතින විට ප්‍රස්තාර රේඛාව ධන බෑවුමකින් යුක්තවේ.

13. ස්වායත්ත විචල්‍යය හා පරායත්ත විචල්‍යය අතර ප්‍රතිලෝම සම්බනධ්‍යක් පැවති විට ප්‍රස්තාර රේඛාව සෘණ බෑවුමකින් යුක්තවේ.

14. ආර්ථික විද්‍යාවේ දී සරල රේඛාවක සමීකරණය ලෙස හ ු ්ඉං යොදා ගනී.

15. අවශ්‍යතා හා වුවමනා අතර වෙනස්කම් දක්වන්න.
මිනිසකු වශයෙන ්ජීවත් වීමට අවශ්‍ය අවම දෑ අවශ්‍යතා වේ. ආහාර ඇඳුම් පැළඳුම්, නිවාස ආදිය නිදසුන ්වේ. අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීමට යොදා ගනු ලබන විවිධ ස්වරූප වුවමනා වශයෙන ්හඳුන්වයි. අවශ්‍යතාවය ආහාර වන විට වුවමනා වන්නෙ ්බත්, පාන්, ආප්ප, ඉදිආප්ප ආදියයි

- අවශ්‍යතා සීමිත වන අතර වුවමනා අසීමිත වේ.
- අවශ්‍යතා පොදුවන අතර වුවමනා පුද්ගලයාගෙන ්පුද්ගලයාට විවිධ වේ.
- අවශ්‍යතා ජීව විද්‍යාත්මක වන අතර වුවමනා සමාජ, සංස්කෘතික සාධක සමග බැඳී පවතී.

16. මිනිසී අවශ්‍යතා සපුරා ගනන් භාණ්ඩ වර්ග 2 නම් කරන්න.
i. ආර්ථික භාණ්ඩ
ii. ආර්ථික නොවන භාණ්ඩ

17. ආර්ථික භාණ්ඩ වල ප්‍රධාන ලක්ෂණ 2 ක් දක්වන්න.
i. සම්පත් පිරිවැයක් හා අවස්ථික පිරිවැයක් තිබීම
ii. මිනසා මැදිහත් වී සාධක සංයෝග කර නිපදවීම

18. ආර්ථික නොවන භාණ්ඩ වල ප්‍රධාන ලක්ෂණ 2 ක් දක්වන්න.
සග සම්පත් පිරිවැයක් හා ආවස්ථික පිරිවැයක් නොමැති වීම
සසග ශූන්‍ය මිලක් යටතේ ස්වභාවධර්මයෙන ්අසීමිත ව ලැබීම

19. නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියකට යොදවා ගත හැකි සියලුම යෙදවුම් සම්පත් ලෙස සැලකේ.

20. ආවස්ථික පිරිවැයක් දරා භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය සඳහා යොදා ගැනෙන, වුවමනාවන්ට සාපේක්ෂව සැපයුම සීමා සහිත හෝ හිඟකමක් සහිත සම්පත් ආර්ථික සම්පත් වේ.

21. ස්වභාව ධර්මයෙන් නොමිලේ ලැබෙන හා අවස්ථික පිරිවැයක් නොදරණ භාණ්ඩ හා සේවා මෙන ්ම නිෂ්පාදනය සඳහා යොදා ගත හැකි හිඟකමක් රහිත සම්පත්, ආර්ථික නොවන සම්පත් වශයෙන ්හැඳින්වේ.

22. නිෂ්පාදන සම්පත් 4 නම් කරන්න.
- භූමිය,
- ශ්‍රමය,

- ප්‍රාග්ධනය,
- ව්‍යවසාය

23. ස්වභාව ධර්මය විසින් දායාද කොට ඇති නිෂ්පාදනයට යොදා ගත හැකි ඵලදායිතාවයකින් යුක්ත සියලුම ස්වභාවික සම්පත් භූමිය ලෙස හැඳින්විය හැකිය.

24. භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය සඳහා යොදා ගැනෙන කායික හා මානසික වෙහෙස ශ්‍රමය ලෙස හඳුන්වයි.

25. නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියට නැවත නැවත යොදා ගනු ලබන, මිනිසා විසින් නිෂ්පාදනය කරන ලද මූර්ත වත්කම් (ආධාරක) ප්‍රාග්ධනය වශයෙන් හඳුන්වයි.

26. ප්‍රාග්ධනයේ විවිධ ස්වරූප 6 ක් නම් කරන්න.
- ස්ථාවර/ මූර්ත ප්‍රාග්ධනය
- සංසරණ ප්‍රාග්ධනය / කාරක ප්‍රාග්ධනය
- ආර්ථික පොදු කාර්ය ප්‍රාග්ධනය
- සමාජ පොදු කාර්ය ප්‍රාග්ධනය
- ස්වභාවික ප්‍රාග්ධනය
- සමාජ ප්‍රාග්ධනය

27. අවදානම් දරමින් ප්‍රතිපත්තිමය නිෂ්පාදන තීරණ ගැනමින් නිෂ්පාදන කටයුතු සංවිධානය කිරීම හා මෙහෙයවීමේ ක්‍රියාවලියේ නියුතු මානව සම්පත ව්‍යවසාය ලෙස දැක්විය හැකිය.

28. ව්‍යවසායකයකු ඉටු කරන කාර්යය 4 ක් නම් කරන්න.
- ප්‍රතිපත්තිමය තීරණ ගැනීම් ශ්‍රී නිෂ්පාදන කටයුතු සංවිධානය
- නිෂ්පාදන කටයුතු මෙහෙයවීම
- නවෝත්පාදනය ශ්‍රී අවදානම් දැරීම

29. පහත වගුවේ හිස් තැන් සම්පූර්ණ කරන්න.

නිෂ්පාදන සාධක වල ලක්ෂණ			
භූමිය	ශ්‍රමය	ප්‍රාග්ධනය	ව්‍යවසාය
ස්වාභාවික සාධකයක් වීම	සජීවී සාධකයක් වීම	මිනිසා විසින් නිර්මාණය කරන ලද සාධකයක් වීම	ආරම්භක ශක්තිය
සැපයුම අනම්‍යවීම	සංචලනය කළ හැකිවීම	ඵලදායිතාවයකින් යුක්ත වීම	අභියෝග වලට මුහුණ දීමේ හැකියාව
සංචලතාවය පිළිබඳ සීමා පැවතීම	සමජාතීය නොවීම	නැවත නැවත නිෂ්පාදනයට යොදා ගැනමට හැකි වීම	අනාගත දැක්ම
ඵලදායිතාවය වෙනස්වීම	ඵලදායිතාවය වෙනස් කළ හැකිවීම	ක්ෂයවීමට භාජනය වීම	පුහුණු කළ හැකිවීම

Lakshan Fernando

ඵලදායිතාවය මිනිසා ගේ මැදිහත්වීමෙන් ' වෙනස් කළ හැකි වීම	පුද්ගලයා ගෙන 'වෙන් කළ නොහැකි වීම	තොග සංකල්පයක්වීම	මානව සාධකයක්වීම

30. සග තෝරා ගැනීමේ දී විකල්ප සමූහය අතුරින් එක් විකල්පයක් තෝරා ගැනීම නිසා කැප කිරීමට සිදුවන ඊළඟ හොඳම විකල්පයේ වටිනාකම ආවස්ථික පිරිවැය ලෙස හැඳින්වේ.

සසග ආවස්ථික පිරිවැය ශූන්‍ය විය හැකි අවස්ථා මොනවා ද?

- සියලු සම්පත් සේවා වියුක්තව පැවතීම
- ආර්ථික නොවන භාණ්ඩ පරිභරණයේ දී
- සම්පත් වල විකල්ප ප්‍රයෝජන නොමැති අවස්ථා වල

31. සග සම්පත් හි!ගකම ඔබ නිර්වචනය කරන්නෙ 'කෙසේ ද?

කිසියම් අවස්ථාවක ආර්ථිකයේ වෙසෙන මිනිසුන 'ගේ අසීමිත වුවමනාවන්ට සාපේක්ෂව ඒම ආර්ථිකය සතු සම්පත් ප්‍රමාණවත් නොවීමයි. මෙය සාපේක්ෂ සංකල්පයක් වන අතර සම්පත් නොමැති බවක් ඉන 'අදහස් නොවේ. සංවර්ධිත හා සංවර්ධනය වන ඕනෑම ආර්ථිකයකට පොදු වේ.

සසග රටක කේන්ද්‍රීය ආර්ථික ප්‍රශ්නය කුමක් ද?
සම්පත් හි!ගකම

32. පවත්නා සම්පත් සම්භාරය උපරිම කාර්යක්ෂමතාවෙන් උපයෝජනය කොට නිෂ්පාදනය කළ හැකි උපරිම නම්‍යවමු සංයෝග සම්බන්ධ කොට අඳින ලද රේඛාව <u>නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වක්‍රය</u> ලෙස සලකයි.

33. නිෂ්පාදන හැකියා මායිමක් ඇඳීමේ දී යොදා ගනු ලබන උපකල්පන මොනවා ද?

- භාණ්ඩ දෙකක් පමණක් නිපදවන බව
- සම්පත් සම්භාරය ස්ථාවර බව
- අදාළ කාලච්ඡේදය තුළ පවත්නා තාක්ෂණය නොවෙනස්ව පවතින බව
- සම්පත් පූර්ණ හා උපරිම කාර්යක්ෂමතාවෙන් උපයෝජනය කරන බව

34. රටක නිෂ්පාදන හැකියාව තීරණය කරන ප්‍රධාන සාධක 2 කුමක් ද?
සග සම්පත් ප්‍රමාණය සසග සම්පත් වල ඵලදායිතාවය

35. නිෂ්පාදන හැකියා මායිමේ අනුක්‍රමණය හෙවත් බෑවුම මගින 'දැක්වෙන්නෙ '<u>ආන්තික</u> ආවස්ථික පිරිවැය වන අතර එය ඍණ අගයක් ගනී.

36. නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වක්‍රයේ අනුක්‍රමණය හෙවත් ආන්තික ආවස්ථික පිරිවැය, හැසිරෙන ආකාරය අනුව නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වක්‍ර, හැඩ තුනකින 'යුක්ත වේ. ඒවා නම් කරන්න.
සග සරල රේඛීය හැකියා මායිම් වක්‍රය සසග මූලයට අවතල හැකියා මායිම් වක්‍රය සසසග මූලයට උත්තල හැකියා මායිම් වක්‍රය

37. (අ) පහත ශීර්ෂ යටතේ හැකියා මායිම් වක්‍ර සැසඳීමක් කරන්න.

හැකියා මායිම් වක්‍රය	ආවස්ථික පිරිවැය	ආවස්ථික පිරිවැයේ හැසිරීමට හේතු

Lakshan Fernando

සරල රේඛීය	ස්ථාවර	• සම්පත් සමජාතීය වීම • එක් භාණ්ඩයක් නිපදවීමට යෝග්‍ය සම්පත් ඒ ආකාරයෙන් ම වෙනත් භාණ්ඩයක් නිපදවීමට යෝග්‍ය වීම
මූලයට අවතල	වැඩි වේ	• සම්පත් සමජාතීය නොවීම • එක් භාණ්ඩයක් නිපදවීමට යෝග්‍ය සම්පත් ඒ ආකාරයෙන් ම වෙනත් භාණ්ඩයක් නිපදවීමට යෝග්‍ය නොවීම • තාක්ෂණයේ පවතින වෙනස්කම්
මූලයට උත්තල	හීන වේ	මහාපරිමාන නිෂ්පාදනයේ පිරිමැසුම් පැවතීම මහා පරිමාණ නිෂ්පාදන පිරිමැසුම් ඇතිවීමට පහත සඳහන් සාධක බලපාන බව. ශ්‍රී අලෙවිකරණ පිරිමැසුම් • කළමනාකරණ පිරිමැසුම් • තාක්ෂණ පිරිමැසුම්

(ආ) වැඩිවන ආවස්ථික පිරිවැය නතිය යනුවෙන් කුමක් අදහස්වේ ද?

ආර්ථිකයක් සතු සියලු සම්පත් පවත්නා තාක්ෂණය යටතේ පූර්ණ ලෙසත් උපරිම කාර්යක්ෂමතාවයකිනුත් නිෂ්පාදනයේ යොදවා ඇති විටක, හැකියා මායිමක් දිගේ පහළට ගමන් කරන විට, එක් භාණ්ඩයක නිෂ්පාදනය සමාන ප්‍රමාණයකින් වැඩි කරන විට, අනෙක් භාණ්ඩයෙන් කැප කරන ප්‍රමාණය ක්‍රමයෙන් වැඩි වීම වැඩිවන ආවස්ථික පිරිවැය නතිය ලෙස හැඳින්වේ.

38. (අ) පහත සඳහන් අවස්ථා හැකියා මායිමක දක්වන්නේ කෙසේදැයි /අදහස් වන්නේ කුමක් දැයි පැහැදිලි කරන්න.

i. සම්පත් පූර්ණ ලෙසත් උපරිම කාර්යක්ෂමතාවයකිනුත් උපයෝජනය කිරීම - <u>මායිම මත</u>

ii. සම්පත් ඌණ උපයෝජනය/අකාර්යක්ෂමතාවය/සේවා වියුක්තිය/ආර්ථික පසු බෑස්මට මුහුණ දී සිටීම <u>මායිමෙන් වමත (ඇතුළත)</u>

iii. සම්පත් හිඟකම - <u>මායිමෙන් දකුණත (පිටත)</u>

iv. නිෂ්පාදන හැකියා මායිමට වම්පස පිහිටි සංයෝගය මායිම දෙසට විතැනවීම <u>- සම්පත් උපයෝජනය වැඩිවීම/ සේවා නියුක්තිය ඉහළ යාම</u>

v. නිෂ්පාදන හැකියා මායිම මත පිහිටි නම්වමු සංයෝගයක් මායිමෙන් වම් පසට විතැනවීම - <u>සම්පත් උපයෝජනය අඩු වීම/ සේවා වියුක්තිය ඉහළ යාම/ අකාර්යක්ෂමතා හට ගැනීම</u>

vi. නිෂ්පාදන ධාරිතාව වැඩි වීම - <u>හැකියා මායිම දකුණට විතැන් වේ.</u>

vii. නිෂ්පාදන ධාරිතාව අඩුවීම - <u>හැකියා මායිම වමට විතැන්වේ</u>

(ආ) හැකියා මායිම් වක්‍රය දකුණට විතැන් වීමට බලපාන සාදක මොනවා ද?

(ඇ) හැකියා මායිම් වක්‍රය වමට විතැනවීමට බලපාන සාදක මොනවා ද?

39. සම්පත් ඵලදායිතාවය තීරණය කරන සාධක නම් කරනන්.

Lakshan Fernando

- තාක්ෂණය
- මානව ප්‍රාග්ධනය
- කළමනාකරණය
- ශ්‍රම විභජනය හා විශේෂිකරණය

40. මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න 3 නම් කර ඉන 'අදහස් කරන්නෙ 'කුමක්දැයි පැහැදිලි කරන්න.
   i. කුමක් කොපමණ නිපදවේ ද? - විකල්ප ප්‍රයෝජන අතර හි!ග සම්පත් බෙදාහරින්නෙ 'කෙසේ ද?
   ii. කෙසේ නපිදවේ ද? - කුමන ශිල්පීය ක්‍රමයක් යටතේ භාණ්ඩ හා සේවා නපිදවේ ද?
   iii. කා සඳහා නිපදවේ ද? - රටේ ජාතික ආදායම කුටුම්භ අතර බෙදා හරින්නේ කෙසේ ද?

41. මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න පැන නැගීමට බලපාන සාදක තුන නම් කරන්න.
   වවුමනා අසීමිත විම සම්පත් සීමිත විම සම්පත් වල විකල්ප ප්‍රයෝජන පැවතිම

42. කුමක්, කොපමණ නිපදවනවාද? යන මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්නය ඇතිවීමට බලපාන හේතු මොනවාද?
- සම්පත් සීපිත වීම ශ්‍රී සම්පත්වල විකල්ප ප්‍රයෝජන තිබීම ශ්‍රී පිනසී වවුමනා අසීපිත වීම

43. කෙසේ නපිදවනවාද? යන මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්නය ඇතිවීමට බලපාන හේතු මොනවා ද?
- සාධක සංයෝග කළ හැකි විකල්ප ක්‍රම පැවතිම ශ්‍රී සාපේක්ෂ පිරිවැය වෙනස් වීම
- සම්පත් සීමිත වීම

44. කා සඳහා නිපදවන්නෙ 'ද? යන මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්නය ඇතිවිට බලපාන හේතු මොනවා ද?
- නපිදවිය හැකි භාණ්ඩ ප්‍රමාණය සිමාසහිත වීම ශ්‍රී පුද්ගල ක්‍රය ශක්තිය වෙනස්වීම

45. සාධාරණත්වය යනුවෙන් කුමක් අදහස්වේ ද? වෙළෙඳ පොළ ආර්ථිකයක එය කුමන ආකාරයකින 'දැකිය හැකි ද?

   සාධාරණත්වය ඇති කිරීමට රජයට ගත හැකි ක්‍රියා මාර්ග මොනවා ද?

46. ආර්ථිකයක පාර්ශව කරුවන් අතර පැවතිය හැකි යානත්‍රණයේ ස්වරූප තුනක් නම් කරන්න.
- සම්ප්‍රදායන් ශ්‍රී පිල යනත්‍රණයන් ශ්‍රී විධාන / සැලසුම් යනත්‍රණයන්

47. පහත සඳහන 'ආර්ථික මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න විසදා ගනන් අකාරය දි ඇති වගුව ආශ්‍රයෙන 'සැසදිමක් කරන්න.

Lakshan Fernando

	වෙළෙඳ පොළ ආර්ථිකය	සැලසුම් ආර්ථිකය	මිශ්‍ර ආර්ථිකය
කුමක් කොපමණ නපිදවේ ද?	භාණ්ඩ හා සාධක වෙළෙඳ පොළේ මිල සැලකිල්ලට ගෙන සාපේක්ෂ ලාභය පදනම් කර ගෙන. වැඩි ලාභයක් ලැබිය හැකි භාණ්ඩ සඳහා වැඩි සම්පත් වෙන්කරයි.	සමීක්ෂණ ම!ගින ʾහෙළි වන තොරතුරු වලට අනවු සමාජ ශුභ සාධනය උපරිම වන ලෙසට සැලසුම් මණ්ඩලයේ තිරණ වලට අනවු සම්පත් වෙන් කරයි.	මිල යානත්‍රණය ම!ගින ʾ හා සැලසුම් යාන්ත්‍රණය ම!ගින්
කෙසේ නපිදවේ ද?	සාධක මිල සැලකිල්ලට ගෙන අඩු පිරිවැයකින ʾ නපිදවිය හැකි කාර්යක්ෂම ශිල්පීය ක්‍රමය තෝරා ගනයි	සමාජ ආර්ථික කරුණු සැලකිල්ලට ගෙන සැලසුම් මණ්ඩලයේ තිරණ අනවු	
කාසඳහා නපිදවේ ද?	සාධක මිල හා සම්පත් හිමිකම අනවු ජාතික ආදායම බෙදා හරියි.	රජය හෝ සැලසුම් මණ්ඩලය සාධක මිල හා වැටුප් තිරණය කිරීමෙන්	

48. පහත වගුව ආශ්‍රය කරගෙන දී ඇති ආර්ථික වල ලක්ෂණ දක්වන්න.

වෙළෙඳ පොළ ආර්ථිකය	සැලසුම් ආර්ථිකය	මිශ්‍ර ආර්ථිකය
• දේපොළ පිළිබඳ පෞද්ගලික හිමිකමක් තිබීම • නදිහස ව්‍යවසාය හා තේරීමේ නදිහස • තරගකාරිත්වය හා නිදහස් වෙළඳපොළ • පිල යනත්‍රණයේ ක්‍රියාකාරිත්වය • ස්වාර්ථය මත කටයුතු කිරීම • රජයේ කාර්යභාරය සීමාසහිතවීම	• ශ්‍රමය හැර අනෙකුත් සියලුම නෂ්පාදන සම්පත්වල හිමිකාරිත්වය රජය සතු වීම • මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්නවලට විසඳුම් රජයේ මග පෙනවීම යටතේ මධ්‍යගත අධිකාරියක් මගින ʾලබා දීම • සමාජ සුභසාධනය මත කටයුතු කිරීම	

49. වෙළෙඳ පොළ ආර්ථිකයක මිලෙහි කාර්යය තුන නම් කරන්න.

• සංඥා සැපයීමේ කාර්ය ශ්‍රී සානුබල සැපයීමේ කාර්ය ශ්‍රී සලාක කිරීමේ කාර්ය 50. පහත වගුව ආශ්‍රය කර ගෙන දී ඇති ආර්ථික වල දුර්වලතා ඉදිරිපත් කරන්න.

වෙළෙඳ පොළ ආර්ථිකය	සැලසුම් ආර්ථිකය

Lakshan Fernando

• සම්පත් බෙදා වෙන් කිරීම අකාර්යක්ෂම වීම • පොදු භාණ්ඩ හා සුභසාධන භාණ්ඩ නොසැපයීම • බාහිරතා හට ගැනම් • ආර්ථික විෂමතා පැන නැගීම/ආදායම බෙදියාමේ විෂමතා	▪ පාරිභෝගික තීරණ හා සැලසුම් මණ්ඩලයේ තීරණ අතර නොගැලපීම ▪ තේරීමේ නිදහස සීමා වීම ▪ වංචා, දූෂණ, නිලධාරිවාදය වැනි අකාර්යක්ෂමතා පැවතීම ▪ පරිසර හායන

51. ආර්ථික පද්ධතියක් යනු කුමක් ද?
මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න විසදා ගැනම් සඳහා මිනසා විසින ්සකසා ගෙන ඇති ආයතනික රාමුව ආර්ථික පද්ධති /ආර්ථික සංවිධානයක් ලෙස හැදිනේවි.

52. ආර්ථික පද්ධතියක කාර්යයන ්මොනවා ද?
ආර්ථික පද්ධතියක මූලික ම කාර්යය වන්නෙ ්මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න විසදා ගැනමියි. එනම්,
1. කුමන භාණ්ඩ හා සේවා කවර ප්‍රමාණයක් නපිදවිය යුතු ද?
2. භාණ්ඩ හා සේවා නශිපාදනය කළ යුත්තේ කෙසේ ද?
3. කා සඳහා නශිපාදනය කරනු ලැබේ ද? යන ප්‍රශ්න විසදා ගැනමියි.

53. ආර්ථික පද්ධතියක් තුළ දක්නට ලැබෙන ආයතනික ලක්ෂණ / විවිධ සංරචක / තීරණ ගන්නා කණ්ඩායම් හඳුන් වන්න.

❖ කුටම්භ :ඎදමැයදකා-
❖ ආණ්ඩුව :ධදඩැරබපැබඑ-
❖ ව්‍යාපාරික අංශය :ඵබඑැරචරසිැ-
❖ කම්කරු සංවිධාන :ඛ්ඉදමර ධරට්බසජ්එසදබ-
❖ රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන :හදබ ධදඩැරබපැබඑ ධ්ටබසජ්එසදබ-
❖ වෙළෙඳ පොළවල් :ඒරනැඑ-
❖ සානුබල :ෂබජැබඑසඩැ-

54. ආර්ථික පද්ධති වර්ග කිරීමේ නිර්නායක / ආර්ථික පද්ධති අතර වෙනස්කම් හට ගැනිමට බලපාන සාධක මොනවා ද?

1. හි!ග සම්පත් බෙදා වෙන්කර ගැනීම සම්බනධ් තීරණ ගැනම් සහ එම තීරණ සම්බනධීකරණය කිරීම සඳහා අනුගමනය කෙරෙන යාන්ත්‍රණය (මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න විසදා ගැනිමේ යානත්‍රණය)
2. නශිපාදන සම්පත් පිළිබඳ හිමිකාරිත්වය හා අයිතිවාසිකම් (සම්පත් හිමිකාරිත්වය)
3. ආර්ථිකයේ තිරණ ගනු ලබන ඒකක කෙරෙහි බලපාන සානුබල පද්ධතිය (සානබුල සැපයීමේ ස්වරූපය)

55. මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න විසදා ගනන් ආකාරය අනුව ආර්ථික පද්ධති වර්ග කරන්නෙ ්කෙසේ ද?
1. සම්ප්‍රදායික ආර්ථික පද්ධති : ඔරාසඑසදක ඥජදබදපසජ හිඑැපි-
3. වෙළෙඳ පොළ ආර්ථික පද්ධති: ඒරනැඑ ඥජදබදපසජ හිඑැප-
2. විධාන හා නියෝග පදනම් කර ගත් ආර්ථික පද්ධති හෝ සැලසුම් ගත ආර්ථික පද්ධති :කදපප්බා හිඑැප රැ ජක්බබැා ඥජදබදපසජ හිඑැපි -

56. දේපොළ හිමිකම අනවු ආර්ථික පද්ධති වර්ග කරන්නෙ ්කෙසේ ද?

1. ධනෙශ්වර ආර්ථික පද්ධති
2. සමාජවාදී ආර්ථික පද්ධති

57. පාරිභෝගික ස්වාධිපත්‍යය යනු කුමක්දැයි පැහැදිලි කරන්න. පාරිභෝගිකයා වෙළෙඳ පොළේ තමන ්විසින ්කරනු ලබන තේරීම මත කවර භාණ්ඩ නපිදවනු ලැබේ ද කවර කර්මාන්ත වෙළෙඳ පොළේ රැඳී සිටී ද යනාදිය පිළිබඳ අවසාන වශයෙන ්තීරණය කිරීමේ බලය පාරිභෝගිකයා සතු වන බව පාරිභෝගික ස්වාධිපත්‍යය සංකල්පයෙන ්ප්‍රකාශ වේ. මේ අනුව වෙළෙඳ පොළ ආර්ථිකයක අවසාන බලධාරියා පාරිභෝගිකයාය. නමුත් වර්තමානයේ භාණ්ඩයක මිල තීරණය වීමේ දී ඉල්ලුම වගේ ම සැපයුම ද එක සේ වැදගත් වීමත්, ඇතැම් අවස්ථාවල නශිපාදකයින ්තමනට් අවශ්‍ය භාණ්ඩ නපිදවා ප්‍රචාරණය, අලෙවි ප්‍රවර්ධන උපක්‍රම වැනි ද! ම!ගින ් පාරිභෝගික චරණය වෙනස් කිරීමට කටයුතු කරන නසිාත්, පාරිභෝගික ස්වාධිපත්‍ය අර්ධ සත්‍යයක් / අසම්පූර්ණ ප්‍රකාශයක් වශයෙන ්සැලකේ.

Lakshan Fernando

58. මිල සංඥා විකාශනය කෙරෙන ප්‍රධාන වෙළෙඳ පොළ වර්ග දෙක මොනවා ද?

1. භාණ්ඩ වෙළෙඳ පොළ
2. සාධක වෙළෙඳ පොළ

පාරිභෝගික භාණ්ඩ හා වෙනත් භාණ්ඩ හා සේවා ගනුදෙනු වන වෙළෙඳ පොළ භාණ්ඩ වෙළෙඳ පොළයි. භාණ්ඩ වෙළෙඳ පොළෙහි ගැනුම් කරුවන් වන්නේ කුටුම්භයි. නිෂ්පාදන ආයතන සැපයුම් කරුවන් වශයෙන් ක්‍රියා කරයි.

ශ්‍රමය, භූමිය, ප්‍රාග්ධනය වැනි නිෂ්පාදන සාධක ගනුදෙනු වන වෙළෙඳ පොළ නිෂ්පාදන සාධක වෙළෙඳ පොළයි. වැටුප්, බදුකුලී, පොලී අනපුාතික යනාදි සාධක මිල ගණන් සාධක වෙළෙඳ පොළේ තීරණය වේ. සාධක ඉල්ලුම් කරුවන් නිෂ්පාදන ආයතන වන අතර සාධක සැපයුම් කරුවන් වන්නේ කුටුම්භයි. කුටුම්භ වල ආදායම තීරණය වන්නේ ඔවුන් විසින් අලෙවි කරන සාධක ප්‍රමාණයත් ඒවායේ මල ගණන් අනවුත් ය.

59. වෙළෙඳ පොල ආර්ථිකයක (මිශ්‍ර ධනවාදී) රජයේ කාර්යභාරය පැහැදිලි කරන්න.

- නීතිය හා සාමය ආරක්ෂා කිරීම
- පොදු භාණ්ඩ හා සේවා සැපයීම
- යටතල පහසුකම් සැපයීම
- ආදායම් ප්‍රතිව්‍යාප්තිය ඇති කිරීම
- සාර්ව ආර්ථික ස්ථායිතාවය ඇති කිරීම
- සම්පත් කාර්යක්ෂමව බෙදා වෙන් කිරීම
- තිරසාර සංවර්ධනය සඳහා පරිසරය සුරැකීම
- බාහිරතා නිසා ඇති වන සම්පත් බෙදා හැරීමේ අකාර්යක්ෂමතා ඉවත් කිරීම

60. වෙළෙඳ පොළ ආර්ථික වල ලාභ වල කාර්යය භාරය කුමක් ද?

- නව්‍යතා හඳුන්වාදීම දිරිමත් කිරීම
- ආර්ථිකයේ විවිධ අංශ අතර සම්පත් බෙදීයාම කාර්යක්ෂම කිරීම
- වෙළෙඳ පොළ සංඥා සැපයීම
- අවදානම දැරීම වෙනුවෙන් ප්‍රතිලාභ සැපයීම
- ආයතන ප්‍රසාරණය කිරීමට අවශ්‍ය සම්පත් ලබා දීම
- රජයට බදු අයභාරය සපයන මූලාශ්‍රයක් වීම

61. සමාජයීය වෙළෙඳ පොළ ආර්ථිකය :දජස්ක ඒනැළු ඍජදබදපහ- පෞද්ගලික දේපොළ අයිතිය, නිදහසේ තෝරා ගැනීම හා තර!ගය යන මූලික ප්‍රතිපත්ති මත පදනම් වූ ධනෙශ්වර ස්වරූපයේ ආර්ථික පද්ධති ලිබරල් වෙළෙඳ පොළ ආර්ථිකයක් ලෙස හැඳින්වීම වඩාත් නිවැරදි වේ. මෙවැනි ආර්ථිකයක වඩාත් කාර්යක්ෂම ලෙස සම්පත් බෙදා වෙන් කිරීම සිදු වන අතර පුද්ගල නිදහස කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කරයි.

සමාජ සාධාරණත්වය කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කරන වෙළෙඳ පොළ ආර්ථික සමාජීයීය වෙළෙඳ පොළ ආර්ථික ලෙස හැඳින්වේ. මෙවැනි ආර්ථිකයක රජයට පැවරෙන කාර්යය භාරය විශාල වේ. රජය එක්තරා දුරකට පෞද්ගලික නිදහස සීමා කළ යුතු වෙයි. විශේෂයෙන් රජය, සිවිල්, දේශපාලන, ආර්ථික, සමාජ හා සංස්කෘතික යන මානව හිමිකම් පද්ධති පහ ආරක්ෂා කළ යුතු බව පෙනවා දෙයි. ඔවුන්ගේ මූලික අයිතීන් උල්ලංඝනය වන විට ඔවුනට සමාජ ආරක්ෂාවක් රජය සපයනු ලැබේ. එසේ ම පුරවැසියන් වෙත රජය, සමාජ ආරක්ෂණ ජාලයන් ද සපයයි.

62. ආර්ථික පද්ධතියක කාර්ය සාධනය ඇගැයීමේ දී යොදා ගැනෙන නිර්ණායක

1. පූර්ණ සේවා නියුක්තිය
2. ආර්ථික කාර්යක්ෂමතාවය
3. ආර්ථික වෘද්ධිය
4. මිල ස්ථායිතාවය
5. සාධාරණ ආදායම් ව්‍යාප්තිය
6. බාහිර ස්ථායිතාවය
7. පාරිසරික ගුණාත්මක භාවය
8. ආර්ථික නිදහස

Lakshan Fernando

63. ප්‍රතිශ්ධාපනය කළ හැකි සම්පත් හා ප්‍රතිශ්ධාපනය කළ නොහැකි සම්පත් අතර වෙනස පැහැදිලි කරන්න.
භාවිතය නිසා අවසන් නොවන, නැවත ප්‍රතිජනනය වන ස්වාභාවික සම්පත් ප්‍රතිශ්ධාපනය කළ හැකි සම්පත් වේ. නිදසුන ්, වන සම්පත්, මත්ස්‍ය සම්පත්
භාවිතය නිසා ක්ෂය වී යන, නැවත ප්‍රතිජනනය නොවන ස්වාභාවික සම්පත් ප්‍රතිශ්ධාපනය කළ නොහැකි සම්පත් වේ. නිදසුන ්,ඛනිජ, යපස්, ගල් අ!ගුරු

64. ආර්ථික නිදහස යනුවෙන් කුමක් අදහස්වේ ද?
ආර්ථික නිදහස යනුවෙන් අදහස් වන්නේ, ව්‍යාපාරික අංශයට, පාරිභෝගිකයනට්, කම්කරුවන්ට තමන ්ගේ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් වල නිරතවීමේ දී නිදහසත්, ඒවා කිරීමට අවශ්‍ය පරිසරයත් නිර්මාණය කිරීමයි. ව්‍යාපාරික තීරණ, පාරිභෝගික තීරණ, හා සාධක වෙළෙඳ පොළේ තීරණ වඩා කාර්යක්ෂම ලෙස ගනු ලබනුයේ එබඳු පරිසරයක් ඇති විට දී ය.

65. ශ්‍රම විභජනය යනුවෙන් කුමක් අදහස්වේ ද?
ශ්‍රමය යම් නිෂ්පාදන කාර්යයක විශේෂ ප්‍රාගුණ්‍ය කිරීම ශ්‍රම විභජනයයි. මෙහි දී යම් නිෂ්පාදනයක් කොටස් කර එක් එක් කොටසට එක එක ශ්‍රමිකයා යොදවා නිෂ්පාදනය කරනු ලැබේ.

66. ශ්‍රම විභජනය කාර්යක්ෂමතාවය වැඩි කිරීමට හා පිරිවැය අඩු කිරීමට හේතු වන්නේ කෙසේ ද?
- කාර්යයන් අතර මාරු වීමක් සිදු නොවන නිසා කාලය ඉතිරි වීම
- නවෝත්පාදනයන ්බිහි කිරීම පහසු වීම
- තමා ගේ හැකියාවට අනුව රැකියාවක නිරත විය හැකි නිසා ඵලදායිතාව වැඩිවීම
- පුහුණු කිරීමට යන වියදම අඩු වීම

67. ආර්ථික කාර්යක්ෂමතාවය යනුවෙන් කුමක් අදහස්වේ ද?
සමාජයේ පුරවැසියන් ගේ වුවමනා සපුරාලීම සඳහා ආර්ථිකයේ සීමිත සම්පත් කාර්යක්ෂමව උපයෝජනය කිරීම ආර්ථික කාර්යක්ෂමතාව සංකල්පයෙන ් අදහස්වේ. ආර්ථික කාර්යක්ෂමතාවය සඳහා කාර්යක්ෂමතාවයන් දෙකක් එකවිට අත්කර ගත යුතුවේ. එනම්,
1. නිෂ්පාදනයේ කාර්යක්ෂමතාවය
2. සම්පත් බෙදියාමේ කාර්යක්ෂමතාවය

නිෂ්පාදනයේ කාර්යක්ෂමතාවය සංකල්පයෙන ්අදහස් වන්නෙ ්අවම නිෂ්පාදන පිරිවැයක් යටතේ භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය කිරීමයි. නිෂ්පාදනයේ කාර්යක්ෂමතාවය සඳහා කොන්දේසි දෙකක් ඉටු විය යුතුය. එනම්,
1. පූර්ණ සේවා නියුක්තිය අත්කර ගැනම්
2. පූර්ණ නිෂ්පාදනයක් බිහි කිරීම (උපරිමකාර්යක්ෂමතාවයකින ්උපයෝජනය කිරීමයි) සම්පත් බෙදියාමේ කාර්යක්ෂමතාවය යනුවෙන් අදහස් කරන්නේ, සමාජයට වඩාත් අවශ්‍ය කරන භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා හි!ග සම්පත් බෙදා වෙන් කිරීමයි. සමාජය වඩාත් කැමැත්තක් දක්වන භාණ්ඩ හා සේවා සංයෝගය, ප්‍රශස්ත භාණ්ඩ මිශ්‍රණය වශයෙන ්හඳුන්වනු ලැබේ.
ආර්ථිකයේ සෑම වෙළෙඳ පොළක ම සමතුලිතය, ආන්තික ප්‍රතිලාභ, ආන්තික පිරිවැයට සමාන වන විට සිදු වේ නම් සම්පත් බෙදී යාමේ කාර්යක්ෂමතාවය හට ගනී. එනම් සෑම භාණ්ඩයක ම ආන්තික පිරිවැය ඒ ඒ සාධකයේ මිලට සමාන වීම යන කොන්දේසිය ඉටු වේ නම් සම්පත් බෙදා වෙන් කිරීමේ කාර්යක්ෂමතාව තහවුරු වේ. :එක¸ ජ-

68. මානව ප්‍රාග්ධනය යනුවෙන් කුමක් අදහස්වේ ද?

69. පහත සඳහන ්අවස්ථාවන් නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් රූප සටහන ්වල නිරූපණය කර පෙනවන්න.

පූර්ණ සේවා නියුක්තිය හා පූර්ණ නිෂ්පාදනය

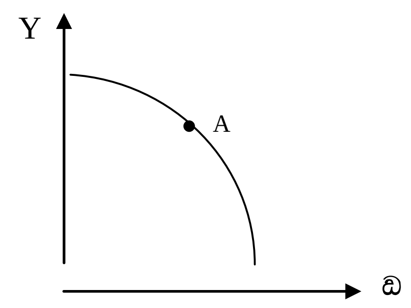

ඌණ සේවා නියුක්තිය

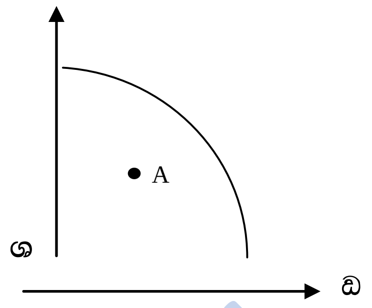

සම්පත් හි!ගකම

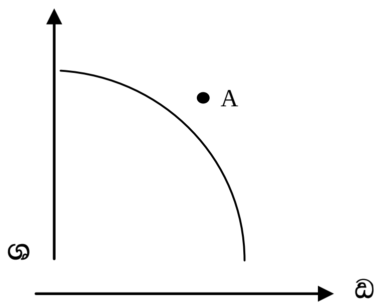

නයි!ගය නඝා දිනපතා විදුලි බල සැපයුම සීමා කිරීම

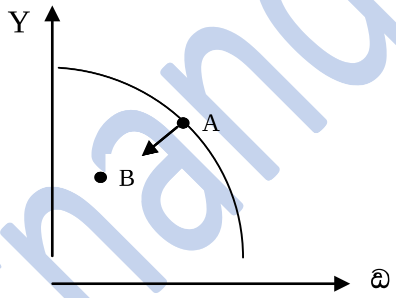

ආවස්ථික පිරිවැය

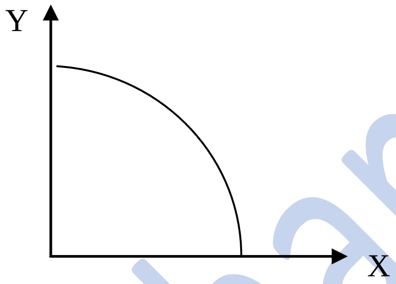

වැඩිවන ආවස්ථික පිරිවැය නතිය

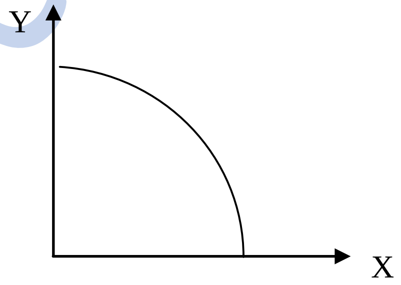

Lakshan Fernando

අකාර්යක්ෂම නිෂ්පාදන සංයෝගයක්

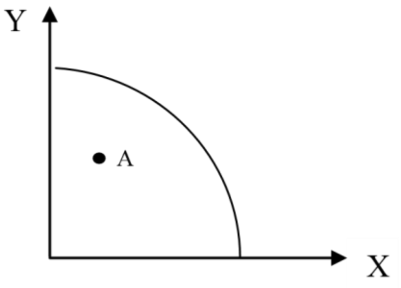

යන්ත්‍ර සූත්‍ර උපකරණ කොටසක් නිෂ්ක්‍රියව පැවතිම

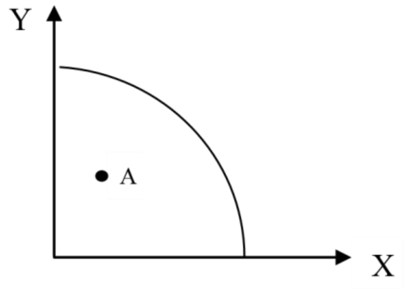

අසීමිත වුවමනා

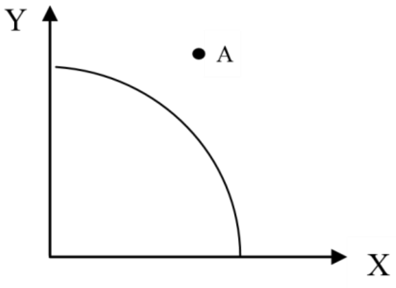

2008 - 2015 කාලය තුළ 50% ක ආර්ථික වර්ධනයක්

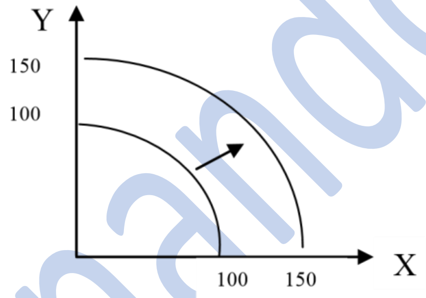

ආර්ථිකයේ සම්පත් වල ඵලදායිතාවය ඉහළ යාම

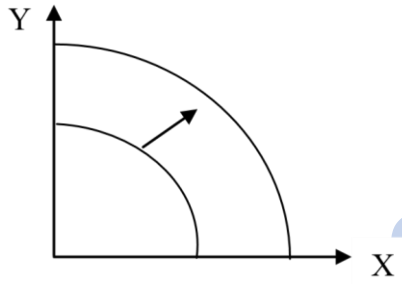

තාක්ෂණික දියුණුවක් හට ගැනීම

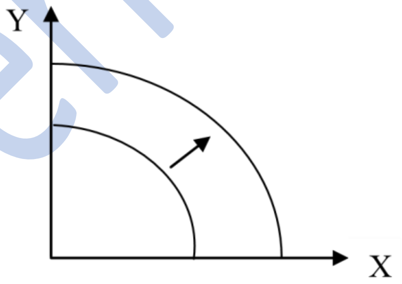

වර්තමානයේ පරිභෝජනය සඳහා වැඩිපුර සම්පත් වෙන්කර ඇති ආර්ථිකයක්

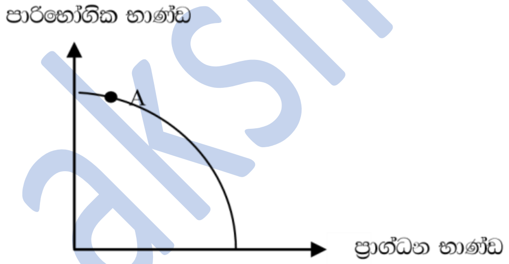

වර්තමානයේ ප්‍රාග්ධන භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය සඳහා වැඩිපුර සම්පත් වෙන්කර ඇති ආර්ථිකයක්

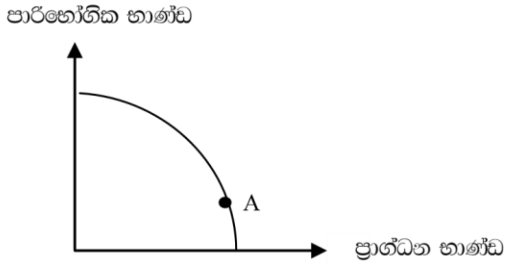

විදේශ ආයෝජන වැඩිපුර ගලා ඒම

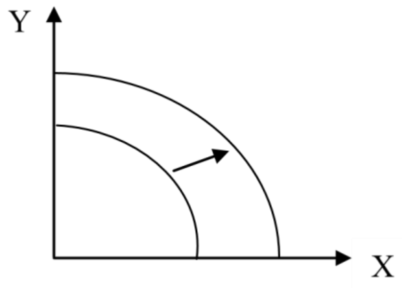

යුද්ධයක් නිසා යටිතල පහසුකම් විනාශ විම

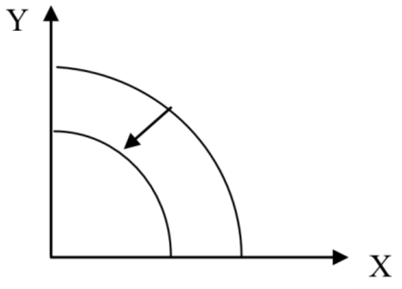

Lakshan Fernando

ආර්ථික සම්බාධක පැනවීම

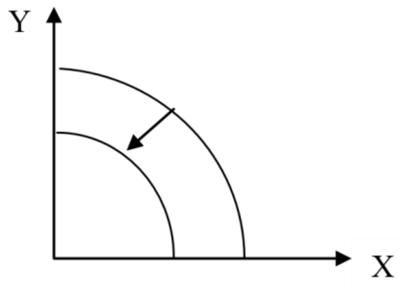

ඉරාකයට එරෙහිව ඛනිජ තෙල් මිල දී ගැනීම අත්හිටුවමින් සම්බාධක පැනවීම

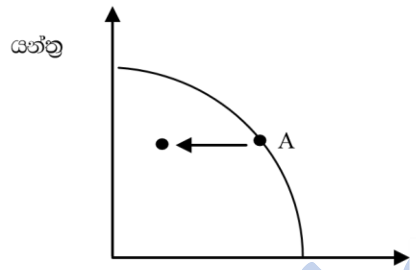

ආර්ථික පසුබැස්ම, ආර්ථික ප්‍රසාරණය

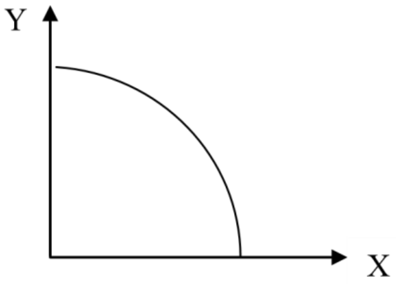

වර්තමාන තේරීම හා අනාගත නිෂ්පාදන හැකියාව

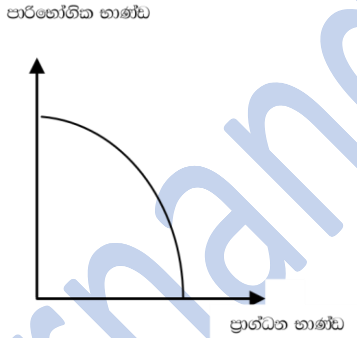

සම්පත් සම්භාරය වැඩි වීමක්

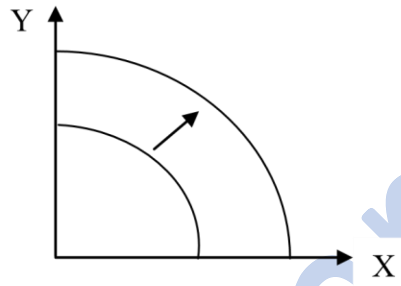

එක් කර්මාන්තයක (X) තාක්ෂණික දියුණුවක් හට ගැනිම

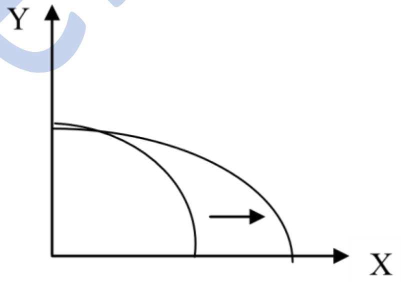

ශූන්‍ය ආවස්ථික පිරිවැය

x භාණ්ඩය සඳහා ඉල්ලුම අඩුවීමෙන් නිමවුම අඩුවීම

70. ❑❑වෙළෙඳ පොළ ආර්ථිකයක් අදෘශ්‍යමාන හස්තයක් ම!ගින 'මෙහෙයවේ❑❑ යයි ප්‍රකාශ කරන්නෙ 'මනද්?

71. සැලසුම් ආර්ථිකයක හා වෙළෙඳ පොළ ආර්ථිකයක වාසි මොනවා ද?

සැලසුම් ආර්ථිකය	වෙළෙඳ පොළ ආර්ථිකය

Lakshan Fernando

• පොදු භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා ප්‍රමාණවත්ව සම්පත් බෙදා වෙන් කිරීම සහතික කිරීම • නෂීපාදන තීරණ ගැනීමේ දී බාහිරතා පිළිබඳ නසි අවධානය යොමු කිරිමට හැකිවීම • තර!ගකාරිත්වය තුළින ් පැන න!ගින අකාර්යක්ෂමතා ඉවත් කළ හැකි වීම • අදායම් බෙදියාමේ විෂමතාවය අඩු වන ආකාරයට නිෂ්පාදනය හා බෙදා හැරීම සැලසුම් කළ හැකි වීම	• සම්පත් බෙදියාමේ කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ මට්ටමක පැවතිම • පාරිභෝගිකයාට තේරීමේ නදිහස/පුද්ගලික නදිහස • පිරිවැය අවම වීම • තර!ගකාරිත්වය නසා භාණ්ඩ වල ගුණාත්මක බව ඉහළ මට්ටමක පැවතිම

72. සැලසුම් ආර්ථිකයක හා වෙළෙඳ පොළ ආර්ථිකයක මිල හා ලාභ වල කාර්යභාරයේ වෙනස්කම් මොනවා ද?

73. ඵලදායිතා සංකලපය අර්ථ දක්වා ඵලදායිතාවය වැඩිවීමක් ඔබ පැහැදිලි කරන්නෙ ්කෙසේදැයි දක්වන්න.

74. පරිවර්තන ආර්ථිකයක් යනුවෙන් කුමක් අදහස්වේදැයි දක්වා එයට නිදසුන ්දක්වන්න.

75. කිසියම් ආර්ථිකයකට හැකියා මායිමෙන ්පිටත ලක්ෂ්‍යක පරිභෝජනයක් පවත්වා ගත හැකි ද? හැකි නම් ඒ කෙසේ ද?

76. ආවස්තික පිරිවැයකින ්තොරව භාණ්ඩ දෙකේ ම නෂීපාදනය වැඩි කර ගත හැකි ආකාරය යෝග්‍ය රූප සටහනක් ඇසුරෙන් පැහැදිලි කරන්න.

Lakshan Fernando

77. ආර්ථික වෘද්ධිය හා ආර්ථික අවපාතය අර්ථ දක්වා හැකියා මායිමක එය නිරූපණය කර පෙන්වන්නෙ කෙසේ දැයි පැහැදිලි කරන්න.

78. ශුක්ෂම ආර්ථික විද්‍යාව හා සාර්ව ආර්ථික විද්‍යාව අතර වෙනස පැහැදිලි කරන්න.

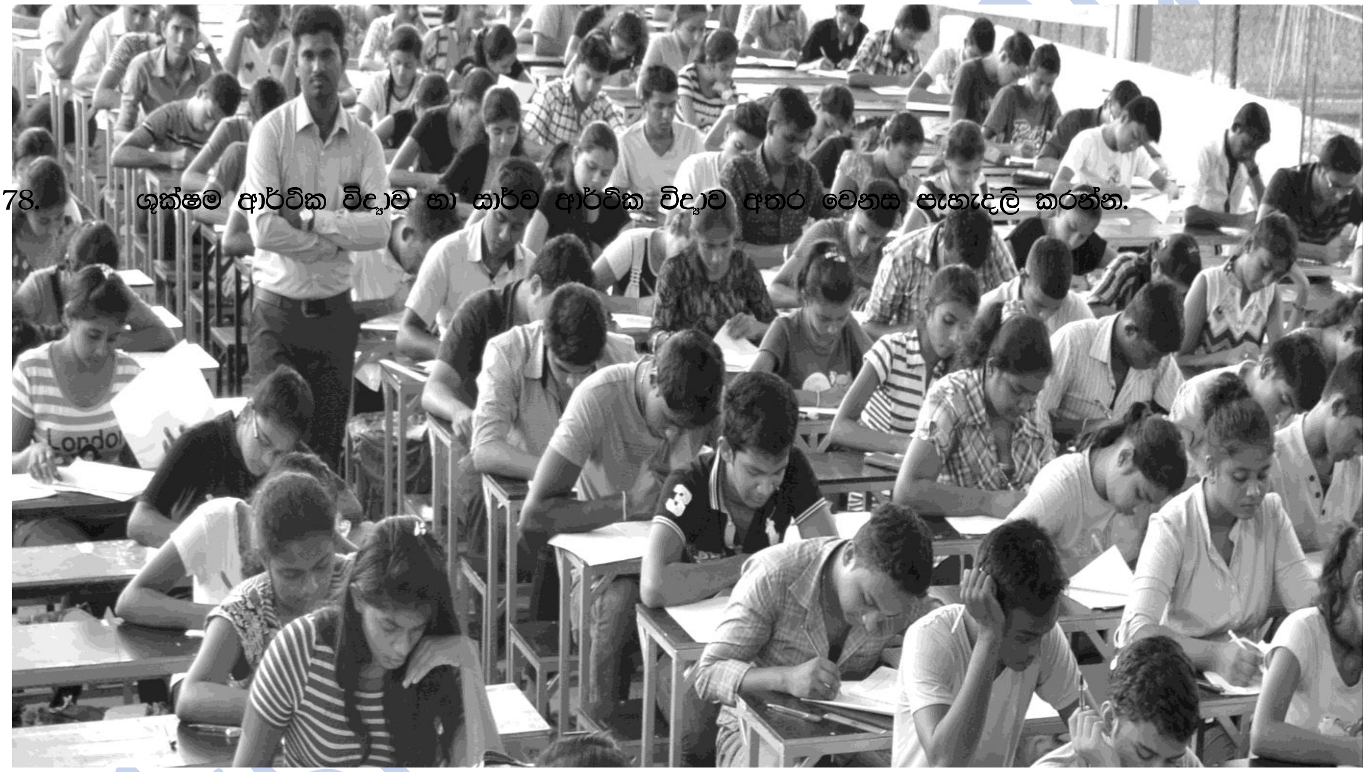

ECONOMICS

Lakshan Fernando

B.B.Mgt(Finace)spcl

071-2945353